

«Μήδεια» του Ευριπίδη από τη Θεατρική Ομάδα bUilt-uP aRea

Μετάφραση: Μίνως Βολονάκης
Σκηνοθεσία: Παναγιώτης Λάρκου
Μουσική: Δημήτρης Σπύρου
Σκηνικά και κοστούμια: Μάγια Αγγελή
Χορογραφία: Αλεξία Νικολάου
Σχεδιασμός φωτισμών: Νικόλας Κουρουμπλής
Παίζουν: Βασιλική Κυπραίου, Πέτρος Γιωρκάτζης, Στέλιος Ιακωβίδης, Δημήτρης Σπύρου, Παναγιώτης Λάρκου.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

Ήταν η μοναδική συμμετοχή στο Φεστιβάλ του Αρχαίου Δράματος την οποία δεν πρόλαβα να δω. Τώρα η Θεατρική Ομάδα bUilt-uP aRea έλαβε μέρος με την παραγωγή της «Μήδειας» του Ευριπίδη στο Πολιτιστικό Φεστιβάλ του Πανεπιστημίου Κύπρου. Κατά την περίοδο που μεσολάβησε μεταξύ των δύο παρουσιάσεων της παραγωγής διαπίστωνα ότι στο περιορισμένο δίκτυο ανθρώπων που συνηθίζουν να ανταλλάσσουν (όχι μονολεκτικές) απόψεις για θεατρικές παραστάσεις, μιλούσαν για τη «Μήδεια» του Παναγιώτη Λάρκου ασυνήθιστα πολύ. Αυτό και μόνο πρέπει να καλύπτει έναν από τους στόχους που ο σκηνοθέτης έθεσε μπροστά στη μικρή και σφιχτή ομάδα συνδημιουργών της παράστασης. Το λέω χωρίς ίχνος αρνητικότητας ή ειρωνείας, απλά πιστεύω πως ο Παναγιώτης Λάρκου ανήκει σ' εκείνο το είδος καλλιτεχνών που πάνω απ' όλα φοβούνται να αφήσουν το κοινό αδιάφορο, που αποφεύγουν την κάθε πιθανότητα χλιαρής ανταπόκρισης. Οπότε το ξάφνιασμα, το ταρακούνημα, η πρόκληση σαφώς δεν στέκουν χαμηλά στην ιεραρχία των στόχων του.

Η καλλιτεχνική επιθετικότητα δεν εκδηλώνεται μόνο με κατεύθυνση το κοινό, αλλά πρωτίστως στρέφεται προς το κείμενο. Ο Λάρκου εντόπισε στον λόγο του Ευριπίδη την πρόκληση, είδε στο κείμενο του τραγικού ποιητή εκείνο το άνοιγμα από το οποίο μπορεί να μπει μέσα η ενδιαφέρουσα για τον σημερινό καλλιτέχνη και θεατή ανατροπή. Τι ακριβώς έχει κάνει; (Υπενθυμίζω ότι ακόμα και η περιγραφή είναι εκ μέρους μου μια υποκειμενική πράξη και σαν τέτοια την παραθέτω). Πρώτον, στήνει μαζί με τη σκηνογράφο Μάγια Αγγελή έναν καταυλισμό προσφύγων, δυναμώνοντας το μοτίβο της μετανάστευσης της Μήδειας και της ακραίας διαφορετικότητάς της, της σύγκρουσής της με το αφιλόξενο περιβάλλον υποδοχής. Ο ξενόγλωσσος θρήνος (από τον Δημήτρη Σπύρου) κορυφώνει τη συναισθηματική ανταπόκριση του κοινού, πατώντας, όπως αισθάνθηκα, σε έτοιμα κουμπιά του συναι-

σθηματικού μας πλήκτρου. Αναρωτιέμαι αν δικαιολογείται η γενίκευση του άκρως οδυνηρού θέματος του προσωπικού ξενιτεμού της Μήδειας με τις αναφορές στο θέμα των προσφύγων.

Στα άλλα επίπεδα της παράστασης ο σκηνοθέτης χαράζει πολύ έντονα τις γραμμές της απομόνωσης της ηρωίδας του από τους γύρω της. Η Μάγια Αγγελή στήνει τα άνισα επίπεδα των σκηνικών της ως παλαιότερες σύγκρουσης, ως κύκλους των παθών, ως απελπιστικά αδιέξοδα, χρησιμοποιεί το νερό ως σύμβολο της οριστικής αποκοπής της Μήδειας από την πατρίδα της. Όμως ο σημαντικότερος στόχος στην παράσταση είναι η συνειδητή υφολογική ανισότητα μεταξύ της υποκριτικής της Μήδειας της Βασιλικής Κυπραίου και των άλλων ερμηνευτών. Ο σκηνοθέτης αφαιρεί την τραγικότητα ως υλικό από τη σύνθεση των ανδρικών μορφών του έργου, τους φτιάχνει από άλλο υλικό. Βγάζει από το κείμενο τη δυνατότητα της αποκαλυπτικής απογύμνωσης των ανδρικών ρόλων και τη χρησιμοποιεί ευρηματικά, ισορροπώντας στα όρια της υπερβολής. Η οξύτητα του υποκριτικού ύφους των Πέτρου Γιωρκάτζη, Στέλιου Ιακωβίδη, Παναγιώτη Λάρκου, Δημήτρη Σπύρου βάζει στόχο την ηθική και τη συ-

ναισθηματική ανεπάρκεια των χαρακτήρων που ενσαρκώνουν. Όλη η τραγικότητα που μένει «αχρησιμοποίητη» από την υπόλοιπη υποκριτική ομάδα συγκεντρώνεται στη Μήδεια. Η Βασιλική Κυπραίου αντιπαραθέτει στη στιλιστική των συμπρωταγωνιστών της το σκοτεινό βάθος και τη δύναμη του συναισθήματος, την τρέλα της εκδίκησης, την αγιάτρευτα λαβωμένη αξιοπρέπειά της, την άκρως διαφορετική νοοτροπία της ηρωίδας της. Κάνει αισθητή στο κοινό την ξενική προφορά, τη διαφοροποιημένη κίνηση, τον διαφορετικό χειρισμό του λόγου.

Το θέμα του χορού πάντα ζητά αποφασιστικές λύσεις στις παραστάσεις της «Μήδειας». Τι ερμηνεία θα δώσει ο σκηνοθέτης στον λόγο των Κορινθίων γυναικών; Τι θα τονίσει, τι θα προβάλλει επιλεκτικά, τη συμπόνιά τους, τη λυρική ανάπτυξη του θέματος της γυναικείας μοίρας ή τον καθωσπρεπισμό των ντόπιων κυριών και την αδυναμία τους να συντονιστούν συναισθηματικά με τη βάρβαρη ξένη; Αναπολώντας παλαιότερες συμμετοχές στα Φεστιβάλ του Αρχαίου Δράματος, η εξαιρετική «Μήδεια» του μοσχοβίτικου Θεάτρου Ταγκάνκα είχε επιλέξει την πρώτη προσέγγιση, ενώ η πολύ ενδιαφέρουσα σκοτσέζικη παραλλαγή του μύθου της Μήδειας από τη Lis Lochhead τη δεύτερη. Τη δεύτερη εκδοχή επιλέγει και ο Λάρκου ωθώντας τα πράγματα προς το γκροτέσκο με τις στιγμιαίες μεταμορφώσεις της ανδρικής τετράδας σε γυναικείο χορό. Τα ευρηματικά κοστούμια της Μάγιας Αγγελή το επέτρεπαν, οι πρόχειρες μάσκες και η υποκριτική μανιέρα υπογράμμιζαν τη σκηνοθετική άποψη για την ανικανότητα των Κορινθίων να ανεβούν στα τραγικά ύψη όπου κινείτο η Μήδεια. Η απώλεια της ομορφιάς που περιέχουν τα ευριπίδεια στάσιμα ήταν το τίμημα αυτής της σκηνοθετικής επιλογής.

Η παράσταση της ομάδας bUilt-uP aRea επάξια συζητήθηκε και συζητείται. Ο Παναγιώτης Λάρκου είναι σκηνοθέτης με ισχυρές απόψεις και αυτοπεποίθηση.